

УДК 373.2/.3.015:316.7(06)
ББК 74.1я43+74.2я43
Н 32

Відповідальна за випуск:
д-р пед. наук., проф. Н. І. Мачинська

Рекомендовано до друку
кафедрою початкової та дошкільної освіти
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 6 від 11 січня 2017р.)

Наступність дошкільної та початкової освіти в контексті соціальної
Н 32 **мобільності : Матеріали теоретико-практичного семінару, 20 січня 2017 р. – Львів:**
ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. – 220 с.

У збірнику опубліковано тези, які розкривають такі тематичні напрямки: наступність та перспективність дошкільної та початкової освіти відповідно до державних стандартів; змістове наповнення освітнього простору двох суміжних ланок освіти; партнерська взаємодія дошкільної та початкової ланок освіти; удосконалення форм організації занять і методів навчання в старших дошкільних групах та початкових класах; формування професійної компетентності та соціальної мобільності вихователів ДНЗ і вчителів початкової школи до роботи в умовах полікультурного середовища; інноваційні технології та авторські школи підготовки конкурентоспроможних фахівців в контексті соціальної мобільності; соціокультурна компетенція педагога як складова його професійної компетентності та соціальної мобільності.

Для науковців та фахівців початкової та дошкільної освіти, а також студентів навчальних закладів.

Тексти надруковано в авторській редакції; за точність наведених фактів і даних відповідальність несуть автори.

УДК 373.2/.3.015:316.7(06)
ББК 74.1я43+74.2я43

ЗМІСТ

<i>Аносова С. Ю., Галасюк Н. О.</i> Організація співпраці дошкільного навчального закладу і початкової школи.....	7
<i>Балаєва К. С.</i> Зарубіжний досвід підготовки майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти (інноваційний складник).....	10
<i>Барановська В. М.</i> Етапи формування системи інформатичних компетентностей майбутнього вчителя початкових класів в умовах ступеневої підготовки.....	15
<i>Біницька К. М.</i> Початкова освіта республіки Польща в контексті підготовки майбутніх учителів початкової освіти.....	18
<i>Близнюк Т. О.</i> Social and Cultural Competence for Professional Development in Foreign Language Teaching.....	21
<i>Боднар Ю. С.</i> Роль дидактичних ігор у процесі розвитку зв'язного мовлення молодших школярів.....	23
<i>Бойко Г. О.</i> Вплив компетентностей на формування соціальної мобільності майбутніх вихователів у процесі фахової підготовки.....	26
<i>Братко М. В.</i> Підготовка конкурентоспроможного вчителя початкової школи в умовах освітнього середовища Університетського коледжу.....	28
<i>Будник О. Б.</i> Підготовка майбутнього педагога до соціокультурного виховання учнів початкової школи.....	31
<i>Василенко І. Я., Волян Г. С.</i> Інтернет-залежність дітей молодшого шкільного віку.....	34
<i>Василець Н. М.</i> Соціо-психологічна компетенція педагога як складова його професійної компетентності.....	37
<i>Веремчук А. С.</i> Наступність та перспективність дошкільної та початкової освіти відповідно до державних стандартів.....	39
<i>Вітюк І. С.</i> Роль інноваційних педагогічних технологій у сучасному навчальному процесі.....	43
<i>Войтович А. Ю.</i> Глобалізаційні аспекти наступності екологічного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.....	46
<i>Гаєвська Р. В.</i> Казкотерапія в роботі з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку.....	49
<i>Галасюк Н. О., Павлушкіна О. В.</i> Пріоритетні напрямки наступності дошкільної та початкової освіти.....	51
<i>Галата Д. Р.</i> Формування професійної компетентності вчителя початкової школи в умовах полікультурного середовища.....	54
<i>Галюка О. С.</i> Соціальна мобільність як невід'ємна складова професійної зрілості вчителя початкових класів.....	57
<i>Галян О. І.</i> Наступність у реалізації програми виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.....	60
<i>Грейцаровська Т. І.</i> Технологія групової діяльності в системі особистісно орієнтованого навчання.....	63
<i>Дацко Т. В.</i> Соціальна мобільність педагога — необхідна складова професійної компетентності фахівця.....	65

позицію в усіх сферах дошкільної освіти, а також навичок безперервної самоосвіти та рефлексії [3, с.115].

Аналізуючи компетентності, які необхідні вихователям ДНЗ, ми доводимо, що вони впливають на формування їх соціальної мобільності у процесі фахової підготовки, зокрема, забезпечують модернізацію змісту професійної педагогічної освіти та розвиток і формування умінь проектувати, діагностувати та управляти педагогічною діяльністю на різних освітніх етапах.

Список використаних джерел

1. Беленька Г. Яким має бути педагог для дошкільників // Дитячий садок. – №9(489). – 2009
2. Варецька О.В. Теоретичні і методичні засади розвитку соціальної компетентності вчителя початкової школи у системі післядипломної педагогічної освіти // автореферат // Київ – 2015 – С.44.
3. Давкуш Н. Формування прогностичної компетентності майбутніх вихователів дошкільних закладів в умовах ВНЗ. Педагогіка і психологія професійної освіти//Науково-методичний журнал. – 2012. –№1. – 227с.

УДК 378:373.3]: 377

ПІДГОТОВКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОЛЕДЖУ

Братко М. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент, директор Університетського коледжу
Київського університету імені Б. Грінченка*

Стратегічні зміни в системі освіти України, задекларовані урядом, мають не тільки бути зрозумілими широкому загалу педагогічної громадськості, але й бути сприйнятими з метою подальшого втілення у практичну площину. На нашу думку, нова українська школа має бути, насамперед, для дітей, але генераторами та провідниками змін у ній покликані бути вчителі, яких варто готувати до змін, адже здійснювати управління освітнім процесом за допомогою усталених підходів та традиційних методик набагато легше, ніж упроваджувати інновації. Саме тому, на часі підготовка вчителів початкової школи на нових базових засадах. Вчителів, які не просто обтяжені сумою знань про дитину та процес навчання, а готові здійснювати освітній процес по-новому. Вчитель початкових класів нового зразка має спонукати малечу думати, аналізувати, співставляти, робити висновки, а не просто запам'ятовувати. Він має підбирати навчальні завдання, які дозволятимуть молодшим школярам отримати досвід формування цілей та пошуку адекватних шляхів їхнього вирішення, як самостійно, так і в команді однокласників, а може, із залученням школярів з інших класів, шкіл, батьків, родичів. Вибір цих партнерів залежатиме від виду творчого завдання та потреби залучення різних експертів. Це має бути вчитель, який допомагає дитині з визначенням правильної та близької до її натури мотивації щодо навчання та освіти в

цілому. Демонструє зв'язок навчання із життям та створює ситуації, які допомагають дитині застосувати та перевірити набуті теоретичні знання на практиці, або ж зрозуміти та узагальнити її практичний досвід. Працює, щоб максимально сприяти формуванню всебічного широкого та багатогранного життєвого досвіду школяра, адже, за твердженням Дж. Дьюї – «позитивний і конструктивний розвиток власної ідеї залежить від наявності необхідного життєвого досвіду» [1, 23]. Адже освіта покликана допомогти кожному зреалізувати себе у швидкозмінному сучасному світі. Щоправда, учений застерігає, «стійке уявлення про те, що справжня освіта здобувається за допомогою належного досвіду, не означає, що будь-який досвід має дійсне чи однакове значення для неї....деякі знання заважають навчанню» [1, 26], відтак, учитель має бути готовий до відбору та сортування інформації, яка лягатиме в основу формування досвіду школяра, адже «освіта – це розвиток досвіду, з досвіду і для досвіду» [1, 29]. Педагог має досконало володіти сучасними інструментами аналізу даних та інформації, презентації результатів, вміти робити висновки, працювати над спільними проектами. І якщо результатом діяльності в рамках «Нової школи» має бути особливий випускник – «особистість, патріот, інноватор» [2, 8], то ще більш амбітні та змістовні завдання стоять перед закладами, які готують молодь до педагогічної діяльності, зокрема, до професії вчителя початкової школи. Переконана, що рівень патріотизму, професіоналізму, порядності вчительства є ключовою детермінантою розвитку суспільства.

Підготовка вчителя, що відповідає сучасним вимогам, комплексне, складне завдання, яке потребує наукового підходу до його вирішення. Сучасні дослідження перспектив розвитку педагогічної освіти, спрямовані на науковий пошук науково-обґрунтованої основи педагогічної освіти. Серед базових освітніх принципів називають такі: системність, цілісність, наступність, неперервність, відкритість, актуальність, інноваційність, варіативність, культуро-відповідність, динамізм, практико орієнтованість, зорієнтованість на перспективу та ін. Такий широкий перелік затребуваних до реалізації принципів, вимагає інтегрованого методологічного підходу до організації професійної підготовки вчителя. На нашу думку, таким підходом може бути середовищний. Середовищний підхід в освіті не підміняє широко вживані та добре досліджені методологічні підходи, такі як: системний, діяльнісний, особистісно зорієнтований, культурологічний, антропологічний, етико-педагогічний, компетентнісний – а об'єднує, доповнює і конкретизує їх. Адже кожен із названих підходів так чи інакше апелює до освітнього середовища як детермінанти розвитку особистості, бо здобувач освіти неодмінно довільно чи мимовільно, усвідомлено чи неусвідомлено обов'язково занурений у певне освітнє середовище. Однією з переваг середовищного підходу в освіті є його альтернативність авторитарному, бо він забезпечує «м'який», опосередкований педагогічний вплив на особистість, що розвивається у процесі здобування освіти. Крім того, середовищний підхід, завдяки своїй комплексності, дозволяє більш

ефективно розв'язувати сучасні виклики педагогічної освіти та дозволяє винищити рівень професійної підготовки педагогічних кадрів.

В Університетському коледжі Київського університету імені Бориса Грінченка створено та розвивається особливе освітнє середовище підготовки майбутніх фахівців. За своєю природою – це комплекс умов-можливостей та ресурсів (матеріальних, фінансових, особистісних, технологічних, організаційних, репутаційних) для навчання, загальнокультурного та особистісного розвитку суб'єктів освітнього процесу, тобто, для освіти у її інтегрованому вимірі. Структура освітнього середовища представлена компонентами: особистісним (суб'єкти освітнього процесу, зв'язки і взаємовідносини між ними, що проявляються у діяльності, спілкуванні та поведінці), аксіологічно-смысловим (місія, візія, стратегія, цінності, традиції, церемонії, ритуали, символи, корпоративна культура), інформаційно-змістовим (основні та допоміжні освітні програми; нормативні документи, які регламентують освітню діяльність та взаємодію суб'єктів освітнього процесу), організаційно-діяльнісним (форми, методи, способи, технології, стилі взаємодії та поведінки суб'єктів освітнього процесу, способи комунікації, управлінські структури та механізми, в т.ч. студентське врядування), просторово-предметним (матеріально-технічна інфраструктура, аудиторний фонд, комп'ютерний парк, обладнання для внутрішньої ІК-мережі, виходу в Інтернет, бібліотечні ресурси, в т.ч. електронні, побутові умови, дизайн та обладнання приміщень) [3]. Ступінь освоєння та використання потенцій освітнього середовища залежать від діяльності та активності суб'єктів освіти, як студентів, так і викладацького та адміністративного персоналу освітнього закладу.

Для підготовки майбутнього вчителя початкових класів в Університетському коледжі склались особливі умови, адже коледж має досвід їхньої підготовки з 1985 року. Перший випуск припадає на 1987 рік (187 осіб). Перший випуск бакалаврів був здійснений у 1998 році (182 особи). Всього за час існування навчальний заклад підготував 1341 фахівця – за ОКР Бакалавр. В статусі Університетського коледжу підготовлено 592 фахівці за ОКР молодший спеціаліст. Аналіз відомостей щодо подальшого навчання та працевлаштування випускників коледжу за період 2012-2016 рр. засвідчив, що у середньому 87% відсотків випускників продовжують навчання у вищих навчальних закладах, в тому числі і закордоном; близько 26% випускників – поєднують навчання з працевлаштуванням за фахом, 13% - працюють не за фахом. Найбільш поширеними відповідями випускників на запитання: «Що Вам дало навчання у коледжі» є: мотивація на подальше навчання (87%); ґрунтовна фахова підготовка (84%); багато практики (84%); соціальний досвід спілкування з цілеспрямованими людьми (81%); сформовані навички самоосвітньої діяльності (78%); знайомства та соціальні зв'язки (54%); «м'яка» адаптація до дорослого життя (60%); досвід реалізації особистих ініціатив (65%); хороший життєвий тренінг (46%). Такі результати діяльності ґрунтуються на сучасних навчальних планах, узгодженій професійній підготовці у системі «коледж-університет», залученні до викладання та

педагогічного супроводу під час практики як фахівців з науковими ступенями, так і провідних фахівців з навчальних закладів столиці, змістовна, багатоаспектна та соціальносхвальна позааудиторна робота, залучення студентів до активної співпраці у процесі здобуття освіти. Особливу увагу приділено новаційним методам навчання, які передбачають активізацію навчальної діяльності студентів, зокрема, інтерактивним, імітаційним та квазіпрофесійним. Заслуговує на увагу підхід до організації педагогічної практики, яка є системною, у багатьох випадках, пролонгованою та вплетеною раціонально у графік навчального процесу, що дозволяє органічно поєднувати теоретичну та практичну складову підготовки. Функціонування творчих та наукових гуртків дозволяє кожній особистості обрати спосіб поглиблення фахових знань та реалізацію творчих потенцій.

П'ятирічний досвід організації підготовки майбутніх учителів на засадах середовищного підходу дозволяє зробити позитивний висновок щодо його ефективності та результативності, що засвідчено щорічними моніторингами якості освітніх результатів студентів, випускників та відгуками роботодавців.

Список використаних джерел

1. Д'юї, Д. Досвід і освіта / Перекл. з англ. М. Василечко. – Львів: Кальварія, 2003. – 84 с.
2. Проект «Нова школа. Простір освітніх можливостей».[Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://mon.gov.ua/Новини/2016/08/21/2016-08-17-3-.pdf>
3. Братко, М. В. Структура освітнього середовища вищого навчального закладу / М. Братко // Наукові записки / Ред. кол. : В. В. Радул, В. А. Кушнір та ін. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. – Випуск 135. – С. 67–72.

УДК 37.134 : 372.4

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Будник О. Б.

доктор педагогічних наук,

завідувач кафедри педагогіки початкової освіти

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

У сучасних умовах реформування освіти актуалізувались питання соціокультурного виховання учнів на засадах інноваційного оновлення та гуманістичного контексту. Відповідно важливою умовою ефективного виховання є підготовка майбутнього педагога до формування позитивного соціокультурного середовища навчального закладу, де розвиток особистісних цінностей дитини відбувається цілеспрямовано, системно, неперервно, а не епізодично чи стихійно. Проблема професійної підготовки майбутнього педагога висвітлена в наукових працях зарубіжних та українських учених (Г. Васянович, Р. Гуревич, О. Дубасенюк, І. Зязюн, В. Краєвський, В. Кремень, Р. Мазур, Г. Філіпчук, В. Чайка та ін.). Різні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи відображено в докторських